

ΠΩΣ Ο ΛΕΝΙΝ ΕΓΙΝΕ “ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΤΣΑΡΟΣ,,

“Γυρίζει το κεφάλι μου!” Αυτά είναι τα ιστορικά λόγια που έφερε ο Λένιν όταν κατέλαβε την αρχή. Ο Γάλλος δημοσιογράφος Ζ. Μαλαπάρτε, ο συγγραφέας του περιφήμου βιβλίου «Η Τεχνική του Πραξικοπήματος» μάς δίνει πιο κάτω μια δραματική αφήγηση των επαναστατικών ημερών στη Ρωσία και μια άληπομένη εικόνα του «Κόκκινου Τσάρου».

ΠΟ τις 10 'Οκτωβρίου μέχρι τις 24, ο Λένιν θροσκόταν συγκεντρωμένος στον έαυτό του. 'Επί δεκατέσσερες μέρες έκτός των γεγονότων, γλωμός και πυρετώδης, περιμένοντας αυτό που ο Τρότσκι έλεγε μια γροθιά σ' έναν παράλυτο: την επανάσταση. Στά γράμματα, στά σημειώματα, στις ειδήσεις που έστελνε τότε κάθε μέρα στον Τρότσκι, στον Στάλιν, στον Ζηνόνιεβ, στον Καμένεβ, θέλει κανείς την ανυπομονησία και την άνησυχία του.

Εύτυχός που ο Κερένσκι δέν ήταν κανένας Ναπολέων. Κ' εύτυχός ακόμα ότι αντίπαλός του Κερένσκι ήταν ο Τρότσκι... Τι παράδεινος άνθρωπος αυτός ο Τρότσκι!... Είπε πραγματικά όπως τον παρουσιάζουν οι όπαδοί του, ένας άνθρωπος μ' άτρητο θάρρος, ριψοκίνδυνος μέχρι τρέλλας ή μήπως είνε ένας φιλόδοξος, ένας φοιτητάρης που κρύβεται κανόνιας τον ύπερψηφο, ένας τυχοδιώκτης που δέν υποχωρεί μπροστά σε καμία άναδρεία: «Είνε ένας άναδρος που δέν φοβάται τίποτα», συλλογίζεται γι' αυτόν ο Λένιν.

Την νύχτα της 23 προς 24 'Οκτωβρίου, ο Τρότσκι είδοποιεί τον Λένιν νάνα έτοιμος. «Το πραξικόπημα θά γίνει αύριο!» το παραγγέλλει. Στις δέκα ή ώρα το πρωί κυκλοφορεί ή σήμη ότι συμβαίνει κάτι έξαιρετικό. Ο Βλαδιμίρ 'Ιλιτς στέλνει κάποιον για να μάθ ή γίνεται. 'Η πόλις είνε άναστατη. Φωρακισμένα αυτοκίνητα με κόκκινες σημαίες και καμιάνα γεμάτα 'αυτες κι' έργατες διασχίζουν ασφριζοντας με τίς οσειρήνες το πλήθος που έχει συγκεντρωθ ή στους δρόμους. Τμημάτα έρυθρών φρουρών κατέλασαν το Μέγαρο του Ταχυδρομείου, το Τηλεφωνικό και Τηλεγραφικό Κέντρο, τους σταθμούς του αιδροδρόμου, τις γέφυρες του Νέβα, το εργοστάσιο του Αεριόφωτος, τα Δημοτικά Κέντρα Παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, όλα τα τρωτά σημεία της τεχνικής οργανώσεως του Κράτους.

Ο Τρότσκι δέν άσχοληθήκε καθόλου με την άνατροπή της κυβερνήσεως: κατέλαβε το ίδιο το Κράτος. Αυτό είνε το μυστικό της επαναστατικής τεχνικής του Τρότσκι. “Όλα έγιναν με μια τρομαχτική ταχύτητα και με μια έκπληκτική τάξει. Κανένα αίματηρό γεγονός δέν σημειώθηκε την πρώτη μέρα της επαναστάσεως. Έπεσαν μονάχα μερικά πυροβολισμοί στο προάστειο του Πουτιλβόφ.

Το άπόγευμα, ή κόκκινη σημαία κυμάτιζε σ' όλα τα δημόσια κτίρια. Ένα άναριθμητο πλήθος είχε συγκεντρωθ ή κοντά στο Ναυαρχείο, μπροστά στο Χειμερινό 'Ανάκτορο που το υπεράσπιζαν μερικές συντροφίες «γιούγκερς» (νέων) κι' ένας λόχος γυναικών. Τα μέλη της προσωρινής Κυβερνήσεως, σαστισμένα από τα γεγονότα, είχαν καταφύγει στο άνάκτορο αυτό. Ο Πρόεδρος τους Κερένσκι είχε γίνει άφαντος. Λένε ότι πήγε στο μέτωπο για να μαζέψη τον στρατό και να βαδίση κατά της Πετρούπολεως... Ο ούρανος είνε γκρίζος, ο άέρας παγωμένος. Από τις λίμνες του Βορρά, ή φθινοπωρινή ομίχλη κατεβαίνει πάνω στα κρύα νερά του Νέβα. Το θήμα των έρυθρών φρουρών άνηχεί στο λιθόστρωτο των δρόμων, όπως επάνω σε μια χάλκινη πλάκα. Την νύχτα της 24 προς 25 'Οκτωβρίου, οι 'αυτες του στόλου της Βαλτικής ένώνονται με τους έργατες του Τρότσκι. Αρχηγός τους είνε ο Ντυμπένκο, ο άθλητικός ναύτης Ντυμπένκο, ο ήσυχος και γελαστός, ο σκληρός και μελαγχολικός Ντυμπένκο.

Τά καταδρομικά «'Αουρόρα» και

‘Τσάρια Σβομπόντου άγκυροβολημένα στο Νέβα υπό τάς διαταγάς του Ρασκολνίκωφ, ρίχουν τους προβολείς τους μεριμό 'Ανάκτορο.

«Ξαναείδα τον Λένιν, διηγείται ο Τρότσκι, στις 25 'Οκτωβρίου, στο 'Ινστιτούτο Σιόλυν, το Γενικό 'Επιτελείο της 'Επαναστάσεως. Τί ώρα; Δέν θυμάμαι καλά. Μου φαίνεται ότι ήταν βράδυ».

Ο Τρότσκι δέν θυμάται την ώρα που ο Λένιν, ο άρχηγός της επαναστάσεως, μήηκε στο 'Ινστιτούτο Σιόλυν. 'Η άφιξις του Βλαδιμίρ 'Ιλιτς είνε γι' αυτόν μια λεπτομέρεια δίχως σημασία. Ο Τρότσκι δέν έχει τον καιρό ν' άσχοληθ ή μ' άσημα λεπτομέρειες. 'Εκείνο που τον άπασχολεί αυτή τη στιγμή είνε ο φόβος μιάς άντεπιθέσεως των στρατευμάτων που έμειναν πιστά στον Κερένσκι και που συγκεντρώνονται από τον στρατηγό Κρασινόβ στα περίγυρα της Πετρούπολεως, στο Κολπίνο, στο 'Ομπόκωβ, στο Πουλκώβ. Πρέπει να καταλάβ η γρήγορα το Χειμερινό 'Ανάκτορο. 'Η έξεγερσις τελείωσε. Τώρα αρχίζει ή επανάσταση. 'Από την τακτική, ο Τρότσκι περνάει στη στρατηγική. 'Ο επαναστάτης γίνεται άξάφια στρατηγός! Δέν έχει τον καιρό να προετοιμάσει μια έπίσημη ύποδοξη στον άρχηγό της επαναστάσεως. Ο Λένιν, με μια περρούκα στο κεφάλι κι' αϊ με τα μφιεσμένους σ' έργατης άνεβαίνει άργά τη σκάλα του 'Ινστιτούτου Σιόλυν, περνάει τους διαδρόμους που είνε γεμάτοι από έρυθρους φρουρούς, άνεβαίνει στο τελευταίο πάτωμα και χτυπάει στην πόρτα του γραφείου του Τρότσκι:

—'Εμπρός, φωνάζει εκείνος.
'Η άφιξις του Λένιν πέρασε άπαρατήρητη. ‘Ο Βλαδιμίρ 'Ιλιτς, διηγείται ο Τρότσκι, άρχισε να με ρωτά ή μ' άγωνία για τίς διαπραγματεύσεις που κάναμε με το επιτελείο της στρατιάς της Πετρούπολεως, σχετικά με την τύχη της φρουράς. 'Η έφημερίδες έγραφαν ότι ή διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν σε ίκανοποιητική λύσι.

—Προσπαθείτε να επιτύχετε συμβιβασμό; ρώτησε ο Λένιν.

Τού άπάντησα ότι είνε αδύνατο επιτύχεις αυτή την καθουσιαστική είδησι με τίς έφημερίδες κι' ότι δέν ήταν τίποτ' άλλο παρά μια πολιτική πανουργία, τη στιγμή άκριβώς που άρχισε ή γενική μάχη.

—'Α! Αυτό είνε πολύ καλό! φώναξε ο Λένιν με τραγουδιστή κι' εδουμη φωνή.

Κι' έπειτα, ζωηρός, άρχισε να βαδίη με μεγάλα θήματα άπάνω-κάτω στο δωμάτιο, τρίθοντας τα χέρια του. Ο Βλαδιμίρ 'Ιλιτς άναπούσε τα τεχνάσματα. 'Αξάφια, ο Λένιν είδε μια προκήρυξι που μόλις είχε τυπωθ ή κι' ή οποία άπειλούσε με τουφεκισμό όποιον θά έπιχειρούσε μια λεηλασία. Στην άρχη ο Βλαδιμίρ 'Ιλιτς φάνηκε σαν να παραένευθηκε. Έπειτα όμως έπτε:

—Πολύ καλά! Είνε σωστό!...

Έπειτα με τα μούτρα σ' όλες τίς μικρολεπτομέρειες της επαναστάσεως. Κατά τη γνώμη του όλα είχαν πετύχει, είχαμε περάσει τον Ρουβίκωνα κι' ότι ήταν αδύνατη μια ύποχώρησις. Θυμάμαι την τεραστία έντύπωση που έκανε στον Λένιν το γεγονός ότι είχα καλέσει μ' έγγραφο διαταγή ένα λόχο του συντάγματος Παυλόβσκι για να έξασφαλίσω την έκδοσι της έφημερίδος μας.

—Λοιπόν, ήρθε ο λόχος;

—Μά θέβαια, ήρθε!

—Και στοιχειωθετούν τώρα την έφημερίδα.

—Ναι. ‘Όλα δουλεύουν σαν ρολόι...

Ο Λένιν ήταν κατενθουσιασμένος! Γελούσε και ξεφώνιζε από τη χαρά του. ‘Ετριβε τα χέρια του και περπατούσε άπάνω-κάτω. Έπειτα το ύφος του έγινε σοβαρό. Συλλογι-

‘Ο Τρότσκι (Πορτραίτο του 'Ανεϊώφ)

ΤΑ ΔΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ

ΤΟΥ Δ. ΓΑΛΑΝΗ

ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΠΟΛΕΜΩ

(Πολεμική 'Ανάμνηση)

(Ο διασημος σημερα στο Παρισι 'Ελλην καλλιτέχνης κ. Δ. Γαλάνης, πριν ρυγει από την 'Αθήνα, σπάνια, πολύ σπάνια, έγραφε πεζογραφήματα. Μια από τις σπανιότερες αυτές φιλολογικές του σερίδες είνε και η παρακάτω Πασχαλινή Πολεμική 'Ανάμνηση, από το '97, την οποία ανακαλύψαμε και δημοσίευσαμε στο Πασχαλιό ελληνοεθνικό γάρνι των αναγνώστών μας και θαυμαστών του μεγάλου 'Ελληνοε Ζωγράφου.

σθηκε μιά στιγμή κι' ύστερα μου είπε:
-Μπορούμε λοιπόν νά ακολουθήσουμε κι' αυτή τή μέθοδο!
Φτάνει μονάχα νά καταλάβουμε τήν αρχή...
Ο Τρόσκου προσθέτει ότι ως τή τελευταία στιγμή ο Λένιν δεν έκρυβε τους διαταγματός του και τους φόβους του γιά τή έπιτυχία τής έπανάστασης.

«Εκείνο τού θράβυ, στις 25 'Οκτωβρίου, ήρξαμε και παραδέχτηκε τελικά τήν οδό που ακολουθούσαν τά γεγονότα. Λέω ότι ή σύχασε. Μά ξανάγραψε ύστερα από λίγο ν' άνηρχη γιά ένα σοφό ζητήματα, μικρά και μεγάλα, γενικά και λεπτομερικά.»

Κατά τις δέκα ή ώρα τού θράβυ, ο Λένιν κι' ο Τρότσκι κατέβηκαν στο πρώτο πάτωμα. Στη μεγάλη αίθουσα τού 'Ινστιτούτου Σμόλινο θ' άρχισε τού Δεύτερο Πανρωσικό Συνέδριο τών Σοβιέτ. Ο άρχηγός τής έπανάστασης κι' ο «παρηγηγός» του κάθισαν μπροστά σ' ένα μικρό τραπέζι, στον προθάλαμο και κίτταζαν τά μέλη τού συνεδρίου που περιούσαν από μπροστά τους.

Τή στιγμή που οι δυο άρχηγοί τών Μενσεβίκων, ο Ντάν κι' ο Σκομπέλεφ περιούσαν μπροστά από τόν Λένιν γιά νά πουνε τήν οπάλτα τού συνεδρίου, ακούστηκαν από μακριά κανονίες κι' ή ρυθμική έκπυροσκόρησι τού πολυβόλου. Τό καταδρομικό 'Αουράρα θυμώθηκε τού Χειμερινού 'Ανάκτορο!

Ο Ντάν στέκεται, κυττάει τόν άνθρωπο μέ τήν περρούκα που κβάται κοντά στον Τρότσκι και ψιφιδίζει, κατάχλωμος σαν πεθαμένος, στον Σκομπέλεφ:

-Πάει πειά... τελείωσαν όλα. 'Αφού ο Λένιν παράτησε τον κρυφώνα του, αφού τολμά νά παρουσιάζεται στον κόσμο, δεν υπάρχει πειά καμιά ελπίδα!...

Μά ο Βλαδιμηρ 'Ιλιτς δεν βγάει τήν περρούκα του. Δεν ήρθε ακόμη ή στιγμή γιά ν' άποκαλυφθή. Τού Χειμερινού 'Ανάκτορο δεν έπεσε ακόμη στά χέρια τών έρρυθρών φρουρών.

«Ο Λένιν δεν παρουσιάστηκε στην πρώτη συνέδριασι τού συνεδρίου, διηγείται ο Τρότσκι. Κε θόταν παρμερα σ' ένα δωμάτιο, όπου δεν ήπληρο κανένα έπιπλο. Κάποιος πήγε εκεί πέρα σέ λίγο κι' έστρωσε στο πάτωμα μερικές κουβέρτες 'Υστερα έφριξε και δυο μαξιλάρια. Ξεκουραστήκαμε εκεί πέρα, ξεπλωμένοι ο ένας δίπλα στον άλλον, ο Βλαδιμηρ 'Ιλιτς κι' έγώ. Μά σέ λίγο ήρθαν και μέ φώναξαν. Ο Ντάν μιλούσε στο συνέδριο κι' έπρεπε νά τού απαντήσω. 'Επειτα, όταν απάντησα στον Ντάν, γύρισα και ξεπλώθηκα πάλι δίπλα στον Λένιν.

Κάθε πέντε ή δέκα λεπτά έρχονταν κάποιος τρέγοντας από τήν αίθουσα τού συνεδρίου και μές έλεγε τί γινόταν εκεί πέρα. 'Από μακριά ακούγαμε τού πολυβόλο. 'Ο ναύτης Ντομπέκνο τέλος, άργα τή νύχτα, μές έφερε τήν ειδησι ότι ή κόκκινη σημαία κυματίζει πάνω στο Χειμερινό 'Ανάκτορο.

-'Επιτέλους! φώναξε ο Βλαδιμηρ 'Ιλιτς.
'Επειτα έβγαλε τήν περρούκα του και ακούσιε τού μετώπου του μέ τού χέρι. 'Ιδρωμένος, γλωμος, αδύνατος και τρέμοντας αυτός ο δειλός και θιασις άνθρωπος, αυτός ο οσαντικός μικροαστάς, έφριξε γύρω του μιά ματιά κόκκινη από τόν πυρετό τής άπνιας. 'Ο άρχηγός, ο δικτάτωρ, ο θριαυφευτής, ή ταν ατόπος, ο Λένιν! Τό Κράτος λοιπόν ήταν αυτός!...
-Γυρίζεις τού κεφάλι μ' ο υ! είπτε τότε Γερμανικά...

Και μέ τού δάχτυλο του διέγραφε έναν κύκλο γύρω από τού κεφάλι του.

-'Υστερ' από αυτά τά λόγια που άκουσα από τού στόμα του, τή στιγμή που είχαμε καταλάβει τήν έξουσία, γράφει ο Τρότσκι, άρχισαμε ν' άσπολούμεθα, σάν νά μην είχε συμβη τίποτα, μέ τις τρέχουσες ύποθέσεις.»

Z. ΜΑΛΑΠΑΡΤΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ

Κάποιο καλοκαίρι, ένας χωριάτης κλείδωσε τού σπίτι του και μαζί μ' όλη τή φαμελιά του πήγε κι' έμεινε κάμποσες μέρες στο χωριό τού κουμπάρου του.

Όταν γύρισε όμως στο σπίτι του ειβε πώς μπήκαν μέσα κλέφτες και δεν τού άφησαν τίποτα, εκτός από τά δυο εικονίσματα του, που τού ένα ήταν ζωγραφισμένη ή Παναγία μέ τού Χριστό στην άγκαλιά της και στο άλλο κάποιος 'Άγιος, γέροντας.

Ο χωριάτης, όταν ειβε τή συμφορά πούπαθε, γίηκε έξω φρενών και σέ κάποια στιγμή άρπαξε τού εικονίσματα τού 'Αγίου κι' άρχισε νά τού λείη:

-Βρέ γέρο, καλά ή κυρά Παναγία από δω κράταγε τού παιδί της, μά σ' γιατί δεν φύλαξε τού σπίτι μου... Γιατί δεν έδωδες τούς κλέφτες; Τζάμπα τόσα χρόνια άναστα τήν καντήλα σου και σέ λιθάρινα; 'Αίνε λοιπόν στο καλό!

Και τόν έφριξε σ' ένα σεντούκι.

Ο κ. Δ. Γαλάνης (Παλιό σκίτσο)

'Ηταν ή νύχτα τής έπομένης τού πανικού τής Λαρίσης. Ο Βόλος ήταν άνάστατος, γιατί λέγανε πώς όπου νάνια θάμταναν οι Τούρκοι. 'Αφού κι' ή Λαρίσια έγκατελειφθή, οι κάτοικοι τού Βόλου, μέ τις γυναίκες τους και τά παιδιά τους, έντροσιοι κατέβησαν στην παραλία, ή οποία γέμισε από κόσμο φοβισμένο, κόσμο που μιά άπορία ήταν ζωγραφισμένη στα πρόσωπά του: Πώς θά ξεφύγετε τόν κίνδυνο. Και άλλοι μόν έναίνονταν χαίσινα, άλλοι δέ έπιταναν σέ βιάρες και άνοίγονταν στο πέλαγος. Τά καρνεύτα ήσαν γεμάτα κόσμο, ο οποίος μιλούσε σ'ήντά κα φοβισμένα. Τό ντύσιμο, τού τάβλι και ή πρόβα είχαν τειθ εις άποστασιάν και τά δυο μπλιάδρα τού καρνεύτου τού Γιαννοπούλου ήσαν σκεπασμένα, σάν έπιπόροι! Τή μονοτονία τής σαρκίς δεικνύταν κατά διαλείμματα τά σφιγγίματα τού σιδηροδρόμου, ο οποίος κομμάτιασε άδιάκοπος γυναικοπάδα από τά γενοιά χωριά.

Κατά τά μεσάνυχτα ένας σάιπυρτής σάβιασε συνάφους. 'Αμέσως τότε όλο έκείνο τού σιγγιού τών άνθρώπων τριγύρω τών σάιπυρτή, μέ τήν άπορία και τού φόβο ζωγραφισμένο στα πρόσωπά τους. 'Ανέβηκε τότε σέ μιά καρζέλα ο άστρινόμος τού Βόλου και τούς ειπε πώς ο Βόλος δεν έχει κανένα φόβο, γιατί ο Σουλτανόμος κατέλαβε τού Βελιστιό και νά πάνε νά ήρψάσιον στα σπία τους. 'Αμέσως ένα άγ' ή παραιτεταμένο βήγξε άπ' τά στόματα όλων έκείνων τού κόσμου, ο οποίος άρχισε νά διαλέπεται σ'ήντά σ'ήντά, σάν σίνετρο. 'Η παρλίλα άρχισε νά λαίρη τή συνηθισμένη όμη της: τά καρνεύτα άρχισαν ν' άδειάζουν και νά κλεινόν τού ένα μετά τού άλλο και σέ λίγο όλη ή πόλις βυθίστηκε σέ βαθύ ύπνο. Λές κι' έκείνα που ειπε ο άστρινόμος ήσαν...ναρωτιστό!...

-'Ε, δεν πάει και μέγ νά κοιμηθώιε; είπα στο φίλο μου, αφού έφριξα ένα βέμμα στο καρνεύτο τού καπμαύσου και είδα ότι ήταν σχεδόν άδειανό.

'Η λίκυτες είχαν άρχισι νά σβύσουν, τά γκαρσόνια είχαν κι' αυτά πεισι τά μπροστάμα πάνω στα τραπέζια και κοιμώσιονταν, άνοιγόνταν δέ άπ' τόν μετ'εγχα τά τού ορκαλιτό τού καταστημάτ'αρου.

-Πάμε...
Και πήγαμε στο Ξενοδοχείο μας, όπου κοιμώσατε στο ίδιο δωμάτιο.

Δέν πρόφτασα νά πέσω καλά-καλά, και άποκοιμήθηκα.

-Τούρκοι!... Τούρκοι!...
Αδές ή δυο λέξεις μέ ζήτησαν άπ' τόν θαυμάσιο αυτόν ένα μου. Τινάχτικα πάνω και είδα τού φίλο μου καθισμένο στο ζερεβάτι, κάττω, νά προφέρει μηχανικώς τις δυο αυτές λέξεις:

-Τούρκοι!... Τούρκοι!...

Και πράγματι, πιστολισιοί άδιάκοποι συνετάρασον τήν πόλι, ποτε μακριά, τότε πλησιέστερα, άλλοτε κάτω από τού παράθυρό μας και έπειτα πάλι άπειμακρινότερα. Δέν ύπηρεζε καμιά άμφοβολία: Οι Τούρκοι είχαν μητ στην πόλι και είχαν άρχισι τού καταστρεπτικό του έργου. 'Αμέσως, μηχανικώς, άρπαξα ένα γκαρά, πού βρισκόταν στο δωμάτιο, έδωσα στο φίλο μου ένα ρεβόλβερ, έπιασε έκείνος τήν πόλι και έγώ τού παράθυρο, τού όποιον δεν τούμωστα ν' άνοιξω, και μεμιασε άφανοι σ' αυτή τή θέσι. Οι πιστολισιοί έξω έξασκοινοφύσαν ισχυρότεροι:

-Μπάμ!... Μπάμ!...

-Μπάμ!... Μπάμ!...

Πότε μακριά, άλλοτε κάτω από τού παράθυρό μας και έπειτα πάλι μακρύτερα. Φανταζόμουν πώς αν άνοιγα τού παράθυρο, θά βρισκόμουν τού άτασιον θεάματος: Πώς θάβλεπα τού δρόμο γευστό πτώματα...

-Χά, χά, χά!...

Γέλια παραιτεταμένα τού φίλου μου, μού διέκοψαν τού φρικώδες αυτό πλάσμα τής φαντασίας μου. Γύρισα και τόν είδα και μού φάνηκε σάν τρελό.

-Χά, χά...αααα!...

Έξασκοινοφύσε νά γελήν και μωθούεζε στον τοίχο τού 'Ηιερωλόγιου, Πλησίασα και διάβασα:

13
ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ

ΔΗΜ. ΓΑΛΑΝΗΣ

